

ЯК РОЗПІЗНАТИ НАУКОВУ ДЕЗІНФОРМАЦІЮ І ЯК МАЮТЬ ДІЯТИ УНІВЕРСИТЕТИ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Еллісар Гергес «Як «вакцинувати» студентів від наукової дезінформації, створеної штучним інтелектом».

У ній розглядається проблема дезінформації, створеної генеративним штучним інтелектом, а також відповідь університетів на ці виклики, зокрема – розвиток критичного мислення і формування у студентів навичок оцінювання наукових тверджень. Новий тип дезінформації відрізняється від попередніх форм фейкового контенту: раніше недостовірні матеріали часто містили очевидні помилки або упередженість, а ГШІ продукує тексти, цитування, пояснення та візуалізації, які виглядають професійно й переконливо. Такі матеріали можуть містити вигадані джерела, хибні посилання або неповні дані, однак зовнішньо імітують академічний стиль. І студентам дедалі складніше відрізнити достовірні наукові матеріали від «галюцинацій» ШІ. Еллісар пропонує використовувати підхід, заснований на теорії «інокуляції» – психологічній моделі формування стійкості до маніпулятивної інформації. Йдеться про контрольоване ознайомлення

студентів із прикладами дезінформації з подальшим аналізом та спростуванням використаних маніпулятивних прийомів. Авторка проводить аналогію з вакцинацією: попереднє зіткнення з «ослабленою» формою дезінформації допомагає сформувати здатність розпізнавати її в майбутньому. Важливо розвивати наукову медіаграмотність як міждисциплінарну компетентність. Критичне оцінювання наукової інформації не повинно залишатися виключно завданням природничих дисциплін. Політичні науки, бізнес-освіта, літературознавство також можуть навчати студентів аналізувати способи представлення наукових тверджень у медіа, соціальних мережах та ШІ-системах. Студенти мають знати, як формується науковий консенсус, чому рекомендації можуть змінюватися з появою нових даних і чим наукова невизначеність відрізняється від недостовірності. Ефективне навчання медіаграмотності потребує міждисциплінарної підготовки самих викладачів, значних витрат часу на розроблення спеціальних курсів і створення професійних спільнот для обміну досвідом. Не можна обмежуватись лише разовими тренінгами з медіаграмотності: короткі, але регулярні вправи з аналізу ШІ-контенту мають бути інтегровані в освітні програми упродовж усього навчального процесу. Університети не здатні повністю усунути дезінформацію, однак можуть підготувати студентів до відповідального оцінювання наукових тверджень у цифровому середовищі. Необхідна трансформація академічної грамотності, – наразі критичне мислення та перевірка джерел стають не додатковими, а базовими складовими вищої освіти.

Детальніше:

<https://www.timeshighereducation.com/campus/inoculating-students-against-ai-generated-scientific-misinformation>

Фото: pixabay.com

#НРАТ_Усі_новини #НРАТ_ШтучнийІнтелект #НРАТ_Науковцям_новини
#НРАТ_Освітянам_новини #НРАТ_Освітянам_КращіПрактики
#НРАТ_TimesHigherEducation

2026-05-01

Інформація з офіційного вебпорталу Національного репозитарію академічних текстів